

Slovo k povzbuzení na neděli 17. května 2020, na Šestou neděli velikonoční ...
Biblická čtení: Sk 8,5-8.14-17; Ž 66; 1Petr 3,15-18; Jan 14,15-21

Milé sestry, milí bratři,

máme již šestou neděli velikonoční. To znamená, že nadcházející čtvrtek oslavíme slavnost Nanebevstoupení Páně a deset dní na to, ode dneška za dva týdny, slavnost Letnic, seslání Ducha svatého, dá-li Bůh a dožijeme-li se toho. V každém případě, jak postupuje velikonoční doba, biblická čtení stále více zacilují naši pozornost právě na dar Ducha svatého, na jeho působení, na jeho jedinečnost. Včetně těch čtení dnešních.

První čtení bylo tentokrát z 8. kapitoly Skutků apoštolů. Přeneslo nás do doby ještě před Pavlovým obrácením, tedy někdy do poloviny 30. let 1. století, konkrétně do města Samaří, bývalého hlavního města severoizraelského království, nejdůležitějšího města stejnojmenného kraje, mezi Judejí a Galilejí. Evangelium tam hlásal jako první jáhen Filip, tentýž Filip, který záhy poté kdesi na cestě z Jeruzaléma do Gazy pokřtí dvořana etiopské královny. Samařany, kteří uvěřili, Filip také pokřtil, nicméně jim pak už nepředal vkládáním rukou dar Ducha svatého, jak svědčí dnešní text: To museli udělat až apoštolé Petr a Jan, kteří jsou do města proto posláni.

Předání daru Ducha svatého vkládáním rukou Petra s Jana můžeme číst pokud ne přímo jako biřmování, tak přinejmenším jako jeho náznak. Jako biblické zakotvení chápání svátosti biřmování jakožto samostatného daru Ducha svatého, který navíc je možné přijmout i odděleně od křtu. Dějiny tohoto od křtu odděleného udělování svátosti biřmování na křesťanském Západě jsou celkem složité. Zjednodušeně lze říci, že od konce starověku, kdy nad křtem až dospělých jednoznačně převážil křest již novorozeňat a kdy se křesťanství rozšířilo z měst masivně i na venkov, kde ve farnostech působili jen obyčejní kněží a ne biskupové, tak na Západě se ujala praxe, že křest dětí prováděli obyčejní kněží hned po narození, co nejdříve (*quam primum*), zatímco udělování biřmování si ponechal biskup. Proto teprve po nějaké době po křtu, až to bylo možné, bylo dítě přineseno či předvedeno před biskupa, aby je obřimoval. Záhy se tak začalo dít až ve věku, kdy dítě začíná rozlišovat, tedy v nějakých třeba pěti letech, aby z toho tedy „už něco mělo“. Postupem času se biřmování odsouvalo na stále pozdější věk, na sedm, devět, dvanáct roků. Od novověku se navíc ještě přehodilo pořadí svátostí, k prvnímu svatému přijímání a potažmo první svaté zpovědi se začalo přistupovat ještě před biřmováním, čímž se biřmování posunulo leckdy ještě na pozdější věk člověka, až na práh dospělosti.

Biřmování je nesmírně zajímavá svátost ovšem sama o sobě. Jak říká její jméno, odvozené od latinského *confirmatio*, biřmování je „upevněním“ všeho křesťanského v nás. Proto je také zvláštní svátostí Ducha svatého, třetí Boží osoby. Vždyť právě skrze Ducha svatého se Syn stal člověkem, přijal tělo z Marie, působil v síle Ducha svatého jako jeho „Pomazaný“ (řecky *Christos*, hebrejsky *Mašijah*). Ducha svatého Pán Ježíš slíbil, že ho pošle místo sebe, a proto je to Duch svatý, skrze kterého Pán Ježíš i po svém nanebevstoupení s námi, v křesťanství, v církvi i v nás samotných zůstal tajemně přítomen

Právě proto, že veškerá Synova tajemná přítomnost na zemi se uskutečňuje silou Ducha svatého, je i svátost upevnění všeho křesťanského v nás specifickou svátostí Ducha svatého, „pečetí daru Ducha svatého“. Biřmování tak vlastně nemá – narozdíl od ostatních svátostí – nějaký svůj zvláštní účinek než právě toto upevnění.

Upevnění všeho křesťanského potřebujeme všichni, protože všichni jsme slabí. Biřmování tak pro nikoho není nějakou nadbytečnou svátostí, odměnou za dospělost, ale je životní nutností, chceme-li se křesťansky dospělými stát. Je svátostí, která z nás křesťansky dospělé chce učinit.

A i když letos bude biřmování v naší farnosti asi v mnohem skromnější podobě, přesto bude, dá-li Bůh, a to jako každý rok, o vigílii Letnic. Modleme se proto za naše letošní biřmovance

a s nimi tentokrát i za naše čekatele křtu, kteří spolu s nimi o letošní svatodušní vigílii, dá-li Bůh, přijmou spolu se křtem i tuto svátost.

A pokud ještě někdo tuto svátost nepřijal a je již ve věku k přijetí vhodném, kéž třeba i dnešní první čtení se pro něj stane povzbuzením k této svátosti přistoupit. I právě odděleně od křtu, jak tomu bylo u samařských křesťanů.

Druhé dnešní čtení je z Prvního listu Petrova, z jednoho z novozákonních takzvaných katolických listů, tedy z těch, které nejsou určeny jen jedné jednotlivé církevní obci, ale jsou určeny rovnou všem. Je to tedy list, který od samého počátku má povzbudit všechny křesťany, ať jsou kdekoli, tedy i nás.

Dnešní úryvek nejprve vybízí ke svědectví Kristu, k odpovědi ohledně důvodů naší naděje, ovšem „s jemností a skromností“. A pak také k tomu, abychom jakoukoli kritiku nebrali hned jako útok, ale nejprve pečlivě zpytovali svědomí, zda kritika adresovaná nám je opravdu pronásledováním pro víru, anebo zda náhodou není docela oprávněná, neboť jsme „udělali něco špatného“. Petrova slova jsou natolik výmluvná a jasná, že nepotřebují žádného komentáře. Snad jen sílu, která je v nás učiní živá. A tou je Duch svatý. Jak ke svědectví o Pánu Ježíšovi, o důvodu naší naděje, tak k vytrvalosti v protivenstvích, tak i k vlastnímu obrácení potřebujeme právě Ducha svatého. Je to přeci on, který nám dává promlouvat, který nám dává sílu obstát a vytrvat a který zároveň odhaluje náš hřích a dává nám se obrátit, tak to říká sám Pán Ježíš na různých místech evangelia.

Evangelium, podobně jako už řadu všedních dní, je opět z Ježíšovy řeči na rozloučenou, z krásné dlouhé řeči pronesené bezprostředně po poslední večeři a mytí nohou. Opět slyšíme nejzásadnější pravdu celého křesťanského života, tolikrát v různých obměnách opakovanou v tomto Kristově testamentu: „Jestliže mne milujete, budete zachovávat má přikázání“. A pak hned na to příslib Ducha svatého jakožto „jiného Přímluvce“, jakožto síly Kristovy přítomnosti v srdcích učedníků i mezi nimi.

Dar Ducha svatého je v posledku to jediné, co nám Kristus skutečně slíbil, že nám s jistotou dá, kdykoli ho budeme o to prosit. Aspoň tak to zdůrazňuje svatý Augustin. A je tomu skutečně tak, protože darem Ducha svatého se nám dává Kristus sám, Kristus, který řekl, že s námi zůstane až do konce světa. Proto v daru Ducha svatého je vlastně obsaženo vše: Kristova přítomnost, vše křesťanské.

I proto jsme si dnes především ve světle prvního čtení připomenuli svátost biřmování. Nám, dávno biřmovaným, abychom sílu této svátosti v sobě rozněcovali a upevňovali. Například vzýváním Ducha svatého, prosbou o projevení se jeho darů, jeho ovoce. Letošním čekatelům křtu a biřmovancům, aby se na i na tuto svátost těšili. Těm, kteří váhají s jejím přijetím, aby byli v tomto kroku povzbuzeni.

Ovoce se pak brzy dostaví, například v tom, o čem jsme četli v druhém čtení: Ve větší snadnosti a jemnosti svědectví, v síle vytrvat i pronásledování pro víru a dobro, v síle přijmout oprávněnou kritiku a obrátit se. A to jsou přeci samé dobré a požehnané věci.